



„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 1.40
Pol leta „ 20
Četrt leta „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tiskopisno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „streh kron“, na starem trgu in v namski ulici ter v Trstu, via Casserna, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uradništvu „Soča“ v Gorici Via Mercato 12, I., naročnina pa opravištvu „Soča“ Via della Croce št. 4, II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delala in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Deželni zbor goriški.

Peta seja 14. decembra.

Napovedano je bilo, da začne seja o 5. uri, a v resnici začela je še le proti 1/6, iz česar bi bilo sklepati, da so imeli poslanci važne pogovore, ki jim niso pustili prej v sejo. Najzadnji prišli so gospodje iz finančnega odseka, kar je nekako kazalo, kje so težave. Med sejo bilo je popolnoma jasno, kje zajec tiči, kajti proračun deželnega zaloge za leto 1886, ki je bil na dnevnem redu, se je odložil, ker po izjavi g. deželnega glavarja ni še končno dovršen.

Po navadi drugih sej prebere in potrdi se zapisnik prejšnje seje v obeh deželnih jezikih. Na to odid deželni glavar došle prošnje peticijskemu in pravnemu odseku, eno (prošnjo g. Canduttija za zvišanje plače) finančnemu odseku, peticijo goriškega starasinstva, naj bi se ne sprejel predlog poslanca dr. Gregorčiča o premembi domovinske postave, pa odseku, ki je bil voljen, da pretresuje dotični nasvet.

Poslanec Dottori stavi interpelacijo do predsedništva deželnega odbora, v kateri prasa, koliko aktivnih zastankov ima zemljiško-odvezni zalog na glavnici in na obrestih pri ljudeh; koliko posestev, ki so bila odvezana, je ostalo v rokah tujih gospodarjev in koliko jih je prišlo v tuje roke, odkar so odvezana; ali so se zalogovi ostanki vedno prepisovali in ali so zdaj vpisani v zemljiških knjigah; ter ali namerava deželni odbor potrjevati vse aktivne zastanke v bodočem upravnem letu? Deželni glavar izjavi, da odgovori, ko bo imel številke pred očmi in ko se deželni odbor izrazi o tem, kar misli storiti v bodočem letu. Dr. vitez Pajer predlaga v imenu deželnega odbora, naj se potom nujnosti odstopijo prošnje nekaterih dijakov za podporo peticijskemu odseku. Predlog se sprejme.

Potem je utemeljeval poslanec dr. Maurovich predlog, da bi se razširila postava za pogozdovanje Krasa tudi na občine St. Maver, Solkan, Kronberg, Sempas, Gagar in Ravnic, s tem, da je dokazoval, kake velike važnosti so gozdi sploh in koliko koristi bi imela Gorica posebe kot podnebno zdravilišče, ako bi jo na severu in severovzhodu okrasili lepi, zeleni gozdi. Ker poslanec pričakuje, da omenjena postava, ki do zdaj velja samo za Kras in bližnje soseske, bi mnogo pripomogla k hitrejšemu in uspešnejšemu pogozdovanju pustih goličav, priporoča, naj se njegov predlog izroči pravnemu odseku, ki naj ga pretrese in o svojem času poroča o njem deželnemu zboru, kar se sprejme brez ugovora.

Poslanec g. Mahorčič pojasnjuje svoj predlog, po katerem bi morala vodstva goriških in tržaških bolnišnic v treh dneh, potem ko so sprejela katerega bolnika, sporočiti ime, bolezen in prenesljivost ali neprenesljivost bolnikovo pristojnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu, da to poizve od dotičnega županstva premoženjske razmere bolnikove, oziroma da more županstvo vzeti bolnika iz bolnišnice ter prepeljati ga na dom. Govornik dokazuje z izglede, da zdaj dohajajo taka poročila pozno in prepozno, da navidezni bolniki obračajo to v svojo korist ter se dajo hraniti v bolnišnicah posebno o zimskem času, ko ni dela ali ko je zunaj mraz, da pridejo v gorke hrame, kjer dobijo tudi hrano in postrežbo. Ta naredba, pravi govornik, naj bi veljala za zdrave „bolnike“, ki bi se koj ozdraveli, kadar bi zvedeli, da gre po nje občinski voz, kakor se je v resnici že zgodilo. Župani naj bi dobili nalog, odgovoriti v 3 dneh na glavarstvena vprašanja o premoženjskih razmerah bolnikov, in naj bi bili vezani pod osebno odgovornostjo, prevzeti osebe iz bolnišnice, kadar bolnišnično vodstvo to zahteva. Dalje je predlagal g. poslanec, naj se ustanovi deželni bolnišnični zalog, v kateri bi plačevali posli, ki niso vpisani v kako podporo društvo, in ki bi se obračal posebno v plačevanje stroškov za nekatere bolezni, ki občino lahko obubožajo, ako se pokažejo na več občinarjih ali občinarcih, bivajočih v tujini, v bolnišnicah. Slednjič nasvetuje, naj se predlog odda v pretres in presojo posebnemu odseku, sestavljenemu s 7 udov, ki naj se izberejo iz vse zbornice. Predlog se sprejme brez ugovora in de-

želni glavar odloči, da posebni odsek se bo volil konec današnje seje.

Potem utemeljuje poslanec dr. Gregorčič svoj predlog o premembi §. 61. občinskega reda glede razdelitve občinskih zemljišč. Omenja, da §. 61. določuje, naj se ohrani občinsko premoženje nedotaknjeno, a da vender tudi dovoljuje, da se sme premoženje razdeliti, ako je upati, da bo imela občina iz tega večjo korist, samo da zahteva v tem slučaju posebno deželno postavo, ki mora biti potrjena od presvitlega cesarja. Poslanec dokazuje z raznimi izglede, da razdelitev občinskih zemljišč se je pokazala do zdaj povsod jako koristna, da vsled razdelitve se je prejšnji pusti svet premenil v lepe travnike, sosenožni, gozde, njive in nogače, ali vsaj v tak svet, ki daje veliko več užitka nego prej. Navaja razdelitve, ki so se vršile uže leta 1854 in 1855 radi državnega posojila v okolici goriški, v Brdih, v Furlaniji, ter poznejih razdelitev na podlagi posebnih deželnih postav v Solkanu (Sv. Gora), Batah, Desklah, Avčah, v Ročnji in drugod, ki so se vse prav dobro splačale. Omenja, da posebno pogozdovanje goličav so z razdelitvijo neznansko pospešuje, da niti državna postava v varstvo gozdov, niti komisija za pogozdovanje Krasa niti dotična postava niso toliko storile, kolikor razdelitev občinskih zemljišč mod občinarje, kakor jo razvidno iz navedenih občin. Dostavlja, da korist razdelitve dokazujejo premnoge prošnje, ki dohajajo od leta 1863 naprej deželnemu odboru brez prenehanja, in to, da bivši poslanec Andrej Winkler je uže leta 1863 predložil 5. marca deželnemu zboru poseben načrt postave, ki bi urejevala razdelitev zemljišč, ki so se potem obravnavali in sprejeli v sejah 26. in 27. marca. Iz tega izvajal je g. poslanec zaključek, da je treba razdelitev pospeševati, ter je pojasnil, da sedanje postopanje, vsled katerega je treba v vsakem slučaju čakati, da deželni zbor sklene posebno postavo in da jo vlada priporoči v potrjenje, razdelitev močno zavira, ker je treba včasih čakati 3, 5, 8 celo 10 let, predno se vse dokonča, kar je posameznim občinam in v deželi v veliko škodo. Iz tega uzroka, naj bi se navedeni §. tako premenil, da bi dovoljeval razdelitev deželni odbor v soglasji s c. k. namestništvom. V formalnem oziru predlaga g. poslanec, naj se izroči ta načrt premembe pravnemu odseku, ki je v to poklican, kar se zgodi brez ugovora in brez razprave.

Dr. Abram poroča o proračunu Dutovjske občine za leto 1886. A. Kocijančič o računskem sklepu gozdorejskega zaloge za l. 1884, J. Gasser o onem gosposkega zaloge in zaloge Werdenberskih štipendijev, dr. Verze gnassi o onem zemljiščno-odveznega zaloge. Proračun in računski sklepi potrdijo se brez razgovora. A. Kocijančič poroča dalje o proračunu gozdorejskega zaloge za l. 1886 in dr. Verze gnassi o onem zemljiščno odveznega zaloge, ki se sprejmeta po nasvetu finančnega odseka.

V imenu peticijskega odseka poroča R. Mahorčič o prošnji Uhanjske občine v dosego podpore za most, občin Robodišče in Breginj v dosego podpore za most čez Nadižo, Šebreljskega županstva v dosego podpore za pokritev mosta v Stopniku, občin Lavek in Idersko v dosego podpore za cesto iz Iderskega proti Livku. Vse te prošnje so zavrnene z motivacijo, da dežela podpira redno le skladovne ceste in da pri grajenji občinskih cest in mostov imajo občine pravico prositi podporo od cestnega odbora svojega okraja, ako plačujejo nad 500/0 doklade za cestne namene. — Na predlog Del Torreja v imenu peticijskega odseka dovoli se vdovi ranjkega učitelja Jerneja Radizza podpora 40 gld.

Dottori poroča v imenu pravnega odseka o načrtih postav zastran novih skladovnih cest od Pierisa do Fogliana in od mosta pri mlinu v Terzu do cerkve Skodovaki ter priporoča, naj se sprejmeta, kar se zgodi tudi v drugem branji brez razprave in brez ugovora. — V odbor za Mahorčičev predlog se volijo: dr. Maurovich (predsednik), dr. Rojic, Mahorčič, dr. N. Tonkli, Gasser, Venuti, Kocijančič.

Deželni glavar naznani dnevni red naslednji šesti seji ter sklene peto sejo ob 7 1/2 uri zvečer.

Šesta seja 16. decembra. Tudi današnja seja ni začela točno o 5. uri, ampak nekoliko pozneje, in poslancem bila je videti na obrazih nekak resnost, ki sicer ni navadna, znamenje, da imajo kako važno prašanje, ki jih splošno zanima. Preberb in potrdi se po navadi zapisnik in oddajo se novo došlo peticije med skoro popolnim molkom navzočih poslancev.

Dr. vitez Tonkli poroča o proračunu Avške, dr. vitez Pajer pa o onem Ajelleke in Joanizke občine za leto 1886. Ker presegaajo preudarjene občinske naklade 500/0 izravnega davka, morajo se priporočiti v najvišje potrjenje, da se bodo smele pobirati. Zbor stori to brez razprave. — Dr. vitez Tonkli poroča v imenu deželnega odbora o prošnji goriškega mesta, da bi se mu dovolilo posojilo 550.000 gld., s katerimi bo zidalo kosarno za vojaško topničarje, napelje pitno vodo iz Mrzloka ali iz Čepovana tor popravi in popolni mestne podzemsko järke in odtok. Odbor priporoča, naj se dovoli posojilo za čas, ko odobri vojaško ministerstvo načrt nove kosarne, ko bodo načrti za vodotok in mestno odtoko sprejeti po mestnem starasinstvu in ko bo za delo vse pripravljeno. Posojilo naj se obresti s 50/0, naj se izvrši v več obrokih, kakor bo delo zahtevalo, naj se za vsak dolni znesek še posebno prosi dovoljenje deželnega odbora ter naj se posojilo poplača v 45 letih po načrtu, ki je bil izdelan in potrjen po mestnem starasinstvu. Dr. Gregorčič nasvetuje, naj se predlog radi svoje važnosti izroči finančnemu odseku v pretres; dr. vitez Maurovich priporoča, naj se predlog sprejme, ker je bil v starasinstvu in v deželnem odboru uže dovolj pretresen. Zbor mu pritrdi ter dovoli posojilo po nasvetu deželnega odbora.

Za tem poročal je J. Gasser v imenu deželnega odbora s prenaredbi §. 11. pravil kmetijske šole zastran učiteljskih pokojnin ter je svetoval, naj bi stalno nameščeni učitelji imeli ono penzijsko pravico, katera pristojna drugim deželnim uradnikom, ki so stalno nameščeni. Dr. Gregorčič predlaga, naj se odstopi ta predlog finančnemu odseku iz tega namena, da bi presodil, ali bi se ne dala določiti primernejša razmera med plačami ravnateljev in asistentov deželnih kmetijskih šol v Gorici, ker je do zdaj malo da ne 1000 gld. razlike med njih plačami. Dr. Verze gnassi meni, naj bi se odborov nasvet koj sprejel, Gregorčičev nasvet pa naj bi se odstopil deželnemu odboru v presojo in poročanje. Dr. vitez Pajer ugovarja, rekoč, da Gregorčičev predlog ni v zvezi s predlogom odborovim in da se more staviti le kot samostalen predlog, ki mora priti za se posebe v obravnavo. Dr. vitez Tonkli odgovarja, da odborov predlog premenjuje statut kmetijske šole in da tudi Gregorčičev predlog nima drugega namena, da torej se lahko oba predloga ob enem obravnavata. Dr. Gregorčič izjavi, da se pridruži predlogu dr. Verze gnassija. Dr. vitez Pajer premeni in dopolni svoje prejšnje besede ter pravi, da ni nasproten, ako bi se odborov predlog z Gregorčičevim dodatkom povznil deželnemu odboru v novo presojo in poročanje, ter da stavi nasvet v tem smislu. Dr. Verze gnassi odtegne svoj nasvet. Deželni glavar meni, da Gregorčičev predlog bi se bil smel obravnavati kot spadajoč k stvari, o kateri poroča deželni odbor, a Verze gnassijev predlog ne tako. Dr. Gregorčič se izjavi zadovoljen s Pajerjevim predlogom, ako se dostavi njegov nasvet. Na to se je odborovo poročilo z dostavkom Gregorčičevim vrnilo deželnemu odboru.

Dr. Abram poroča o prošnji občinarjev iz Svetega, Tomačevica, Malidola, Volčjigrada za ločitev od Komenske županije. Prošnja se odstopi deželnemu odboru, da ukrene, kar je potrebno in da poroča o tem deželnemu zboru. Isti poslanec poroča o prošnji Kojščanskega županstva zastran imena in sedeža županije. Zbor sklene, da županija se imenuje Kojščanska in da županijski sedež (urad) ima biti v Kojškem. Na predlog istega poslanca v imenu deželnega odbora odstopi se prošnja županstva Lokavec in Sv. Križ, da bi se cesta skozi Lokavec uvrstila med skladovne, deželnemu odboru z nalogom, da stvar pretrese in potem o nji poroča, oziroma da stavi svoje predloge.

Poslanec Ivančič poroča o prošnji učiteljskih društev tolmarskega, sežanskega in iz okolice goriške, da bi se premenila nekoliko šolska postava. Z ozirom na slabo deželno finančno stanje, na primerenost nekaterih sedanjih določb in na to, da vsi c. k. okrajni šolski sveti in c. k. deželni šolski svet, ki so bili poprašani v tej zadevi, so se izrekli proti nasvetovanju premembam, zavrnil je deželni zbor stavljeno prošnjo. Isti poslanec poročal je o prošnji lovške družbe tržaške, da bi se premenila lovška postava v nekaterih točkah. Deželni zbor je sprejel nasvetovane premembe, tako da zdaj se v onih točkah (gledé prepovedanega časa) ujemajo goriška, tržaška in istrska lovška postava. Ob enem je naložil deželnemu odboru, naj stopi tudi gledé nekaterih drugih točk, posebno gledé prepovedanega časa za lov na rano divjačino in gledé lovškega lista, v dogovor s deželnima odboroma sosednjih primorskih dežel, da bi se njih postave tudi v tem ujemale.

Dr. Nik. Tonkli poroča v imenu pravnega odseka o prošnji Žagarake občine, da bi se preklicala prepoved koaje paše. Deželni zbor odstopil je prošnjo deželnemu odboru s nalogo, da jo še nadalje pretrese in da naj v bodočem zasedanju o nji poroča, oziroma da stavi svoje predloge. — Sledilo je še 20 točk, o katerih bomo poročali prihodnjik. Seja se je sklenila ob 8. uri zvečer. — Sedma seja bo danes popoldne o 5. uri.

Blagovoljen svet kmetovalcem goriške okolice.

Dalje.

Kdor je že kedaj obhodil našo goriško nadškofijo, ter si ogledal župnije po hribih, na Krasu, v Brdih in v furlanski ravnini, pritrudi mi, če pozna Šempetersko faro, da ta lahko tekmuje brez strahu z vsako drugo župnijo gledé spodobne milobe in prijetne lege. Šempeter se razprostira v znožji skoz in skoz obrasteh, z vinogradi okrašenih holmcov, ki ga kot poluvenec ograjajo ob severozahodni strani ter varujejo silne vipavske burje in mrzlega severja. Šempeter smo z večjo pravico zvati se avstrijska Nica (Nizza) gledé podnebne milobe nego mesto Gorica, glavno italijansko (to je Vaše mnenje. Ur.) mesto na Goriškem.

Do lepe te fare pripomogel mi je deloma tudi §. 19. drž. ustave. Vidite, da paragraf ni prazen, samuť na papirju, nego ima svojo moč. Ravno pravost našega millega slovenskega jezika je uže zdavnej moje geslo; da obvelja, se trudim in upam. Prav ta moj napor in prizadevanje, da bi postal ta uže silno razupiti paragraf tudi za nas pozabljenec Slovence mogoče ino krv, da bi uže enkrat stopil v dejanje, bilo je, je in nadejam se, da tudi bode nasledek in izraz mojega narodnega prepričanja in narodnostnega načela, kakor ima biti slehernega narodnjaka v pravem pomenu besede. Vzamite narodu materni jezik, in ubili ste ga. — To mojo dobro voljo in tudi malo dejanjsko prizadetje znal je oceniti visokorodni g. A. Šemerl, sedaj c. k. namestništvni svetnik, takrat še c. kr. okrajni glavar v Tolminu. On me je priporočil na pravem mestu in šlo je. Bog naj mu povrne to ljubav, jaz je ne morem.

Župnijska poslopja v Šempetru so obširna s prostornim dvoriščem, z lepo štaljo, vse pripravno za kmetijstvo. Nekdo mi je rekel, da Šempeterska fara je kmetijska fara (Oekonomieparre), in akoro da ima prav. Okolo župnijskih poslopij razprostira se jako obširen s visokim a tudi potrebnim zidom ograjen vrt, ki meri en oral in 40□ sežnjav (1640□ sež.) Tako velicega in lepega farna poslopja objemajočega vrta do sedaj še pri nobenem farovski nisem videl. Na jugozahodni strani loči vrt samo skladovna cesta od „Brajde“, krasnega župnijskega polja v podobi čveterokota, ki meri 7¼ njiv (campi) in kateremu se ne najde tako lahko enacega v goriški okolici.

To je vrt in polje, da lepšega in boljšega iskati ni treba za župnika, ki ima razum in veselje za kmetijstvo. A jaz potrebnih lastnosti nisem prinesel iz Bolca seboj, ker nisem jih imel, sosebno nisem čutil v sebi veselja za kmetovanje, katero tirja mnogo reči.

Zato sem bil dal lepo polje za tri leta v najem — 1879 do 1881 všteto. Se ve da vrta okolo župnijskih poslopij se vijočega nisem mogel dati v najem. Vrt mi je služil za prve poljedelske poskušnje in sicer v sadjarstvu, trtoreji in navadnem poljedelstvu. Vrt mi je postal mala praksa, mala kmetijska šola, na kateri sem začel vaditi svoje šibke spijoče poljedelske talente.

Ali v toku treh let prišel sem do prepričanja, da nikakor ne kaže samo vrt obdelovati, marveč da kliče vrt tudi obdelovanje Brajde za seboj in to iz raznih razlogov, katerih mi pa ni treba tukaj razlagati. Tako sem postal l. 1882 mal kmetovalec v deželi, kjer se vse drugače kmetuje, nego v moji rojstni hriboviti visoko ležeči planoti. Drugo, milo podnebje, večji del drugi pridelki, toraj tudi drugačno obdelovanje. Tako sem začel deliti s tukajšnjimi kmetovalci upe in prevare, skrb in trpljenje, radost in bolest. Sedaj v praksi skušam, kako se ubogemu kmetovalcu

godi; zato pa imam sedaj še večje sočutje do njega, nego sem ga imel poprej.

Vsak začetek je težek. Tako se je tudi meni godilo, nevednemu, neskušnemu začetniku, osobito ker sem moral vse le sam voditi; pazljivo gospodarjevo oko mora biti povsod.

Uže prva košnja medike v spomladi delala mi je veliko proglavico in belila lase. Bilo je je čez 60 centov. To ni malenkost, kajti lepo posušena in spravljena bi bila vredna 120 gl. kakor en star krajcar. A dež je začel prihajati ali padati dan na dan. Trosili, sušili, valjali, skupaj devali smo jo kacih 14 dni; postala je rujava, neprijetno dišča, skoro sama stebila, nežna peresca so odpadla — kratko, slednič ni bila skoro za nič. Kravica je ni marala jesti. In ko bi jo tudi bila, saj ni imela taka pokvarjena krava nobenega teka in vžitka.

In tako se mi je žalibože! prislovica vresničila: Vsak začetek je težek.

(Dalje pride.)

Dopisi.

Iz goriške okolice, 10. decembra. — Nikdar bi ne bil mislil, da so naši okoličani tako vneti za dobro stvar in tako trdne volje, kakor sem danes zvedel o naših bližnjih sosedih vrlih St. Andrežcih. Znan je, da v St. Andreži vrtnina prav dobro uspeva, ali tudi ljudje so krepke postave, in ker se stari dobro držijo, zato raste število občanov precej zaatno. Naravno je, da pomnoženemu številu občanov ne zadostujejo prejšnje hiše in si nove zidajo. Pa tudi najlepša in najimennitnejša hiša v vasi, cerkev, bila juna je že zdavna premajhna; zato so že več let premišljevali, kako bi si v tem oziru pomagali. Klicali so že razne stavbarje, inženirje in zemljemerce, da bi jim napravili naris, po katerem bi se nova cerkev zidala, in proračun vsega dela. Najbolj dopadal je starešinstvu in ljudstvu, kakor tudi g. vikarju in g. učitelju, obris g. inženirja Claricinija, ki je izračunal, da za 18.000 gl. bi se dala napraviti v St. Andreži lepa cerkev. In glej, zdi se, da prej nego bi bil kdo mislil, bodo imeli novo cerkev. Starašinstvo sklenilo je, kar ni dolgo, enoglasno, da se bo delala nova cerkev, in sicer po načrtu g. Claricinija za 18.000 gl. Tak sklep dela čast občinarjem in starašinam; zato tudi ne morem, da bi jih tu javno ne pohvalil.

Iz Mirna, 7. decembra. — Tudi smo dobro obiskan veteranski shod, ki ga je bil sklical načelnik tukajšnjega veteranskega oddelka za Miren Orchovlje, g. baron Bianchi. Prebrala so se nam pravila novega veteranskega podpornega društva, ki obeta, da bo za nas velike koristi. Vsi smo se vpisali v to društvo, ker nas skušnja uči, kako zdatno podporo se lahko dobi pri takih društvih o času bolezni. Baron Bianchi ima pa še poseben zaslug, da smo se vpisali, kajti on nam ni samo pravil pojasnil in društva priporočil, ampak plačal je tudi za vse naše ude, katerih je blizu 70, vpisnino in mesečnino za pol leta. Ta dobrotljivost in radodarnost nas je jako ganila in vsi smo gospodu Bianchiju še bolj udani nego smo bili. Menim, da malokje in malekedar se dobi tako radodarna roka, kakor je ta, ki je nas na tak način tako bogato obdarila. Naj mi bo torej dovoljeno, da izrečem tu v imenu svojih tovarišev in svojem gospodu baronu najpresrečnejšo zahvalo za njegov blagi čin. Bog nam ga ohrani še mnogo let.

Čepovan, 14. dec. — Po mestih in trgih pri našata sv. Nikolaj in božični mož revnim otrokom vsako leto bogate darove; po kmečkih vaseh pa sta ta prijatelja otrok skoro nepoznana. Letos je vendar, in gotovo prvič, prišel k nam sv. Nikolaj z bogato obloženo torbo. Po dobrih roki je tukajšnjim ubogim podaril cel stotak. In malo da ne ves se je spremeni v gorko obleko za revne šolarje. Bilo je obdarovanih 25.

Slovesnosti, kakor po mestih, pri nas ni napravljali sv. Nikolaj. Le na tihem je po šolskem vodji pripeljal otroke v hišo predsednika krajnega šolskega sveta na Močilah, kjer so sprejeli vsak svoj delež, potem pa so odšli v cerkev, da so se zahvalili za prejeti dar. Č. g. vikar pak je v svoj zornični govor vpletel primeren opomin do dobrotnikov in obdarjenec. Ti pa prijatelj, sv. Nikolaj, obišči nas zopet prihodnje leto.

Z dolnjega Krasa, 6. decembra. — Ječi I-pava pod bremenom bolnišničnih stroškov, a ječi tudi Kras, in če ima pravo pritoževati se čez te in zdihovati pod to, vedno večjo in večinom že neznošljivo težo, nima je nič menj tudi Kras. Vasice, broječe komaj po 300–400 duš, imeti le bolnišničnih stroškov na stotine forintov, je prehudo, je strašno! Kam pridemo? Kaj bo? poprašuje pač lahko toliko Ipavec kolikor Kraševac. — Sveta dolžnost je toraj vsem merodajnim osebam in mora biti, posna-

gati, dokler je še pomagati mogoče, predno bo prepozno.

Da se delavec, ki je dal vso svojo moč, krv, meso in zaslužek mestu ali tovarnam, ko oboli ali ne more več delati, domači njegovi občini na rame zavali, ki domačina svojega morda komaj ali še pozna ne, ni prav, pa tudi ne pravično in pošteno.

„Kdor je snedel meso, naj ima tudi kosti!“

Kaj bo? Premislimo vender malo. Revščina rase vedno večja: potrebo se vedno množijo v primeri z napredkom; kmetijstvo zaostaja, ker noče nobeden več delati, ampak vse išče le na lahko živeti; zraven večkratnih, skoro vsako leto ponavljajočih se elementarnih ali vremenskih nezgod, trka že druga trtna bolezen na vrata; pšenici, pri kateri je ubogi kmet imel do zdaj še nekaj upanja, pala je cena in pada vedno bolj; drugi pridelki so le pičili in nezadostni za neštivilna dajila, ktero morajo biti, ne gledé na slabo letino; zaslužkov skoro ni več itd. Zraven vsega tega in drugega pritiska na ubozega človeka še drugo trojno hudo breme in to so: nova šolska postava, postava zastran cest in bolnišnice. Zadnja žuga, dati mu smrtni udarec.

Čas bi bil vender, da bi se, vsaj kar to breme zadene, kaj storilo. Slavna županstva na nogo! Naror! Vam bo na veke hvaležen, ako mu pomagate. Ali bi ne bilo dobro in primerno, da bi se županstva slehernega c. k. glavarstva posebej združila, sporazumela, popisala žugajočo propast kmeta in celih sosek ter napravila v tej zadevi peticijo na državni zbor po rokah naših vrlih poslancev, ki naše razmere dobro poznajo in imajo dobro voljo, pomagati, kjer je pomoči treba?!

Sl. županstva! Kaj se Vam zdi o tem nemorodajnem mojem nasvetu? Vzemimo peticije vseh glavarstev s stoterimi in več podpisi, mislim jaz, imele bi kaj uspeha. Ne glejmo na trud, spoštovani možje! Naj hiti na pomoč, kdor lahko pomaga! To tirja razen naše sv. vere že rodoljubje, in nič ni vselejšjega možake, ki ima srce na pravem mestu, kakor potezati se za rojaka gmotno in dušeno blagostanje. Tirjajmo in prosimo za popravilo domovinske postave. Zakaj imajo mesta in posamezne tovarne izmzgati delavca do belih kosti in potem, ko ni za nič več, vreči ga pa na cesto ali v bolnišnico, domači občini na rame? Zakaj bi tovarne ne bile primorane plačevati vsako leto mali donesek za vsacega tujega delavca? In, če bi na vse zadnje delavec sam dajal mal donesek na mesec ali na teden, ali bi ne bilo to nekaj zavarovalni premij (zalog) za njegovo starost ali za njegovo družino? Dela naj se za postavo, po kateri bi oni, ki je več let proč od svoje domovine, imel tam svojo domovinsko pravico in v bolezni, potrebi ali starosti svoje oskrbovanje, kjer je svojo moč in zaslužek pustil.

Iz Volč, 14. dec. — Dopisnik v 48. št. „Soče“ slišal je samo o ustanovljenju pevskega društva; ako pa pojde po sreči, bomo imeli v začetku novega leta že ustanovljeno in odprto: „Bratno in pevsko društvo“ v Volčah. 8. t. m. zbrali so se po službi božji mladenci k vsakdanjim pevskim vajam in na prijazen poziv organistov pridružilo se jim je tudi nekoliko drugih občinarjev, ki bi radi bili udi takega društva. Da se društvu pravila sestavijo in vzele s. c. k. namestnijski v potrjenje pošljejo, izvolijo po glasovnicah izmed sebe osnovalni odbor peterih udov. Na to zapojejo pevci v poskušnjo Obersteinerjevo mašo sv. Ruperta.

Osuovalni odbor je pravila že izdelal. Pri sestavljenju pravil bilo je odboru geslo: Malo, pa tisto zdravo! Kdor visoko leta, nizko pade, ali se vsaj hitro utrudi! Namen društvu bo napredek v omiki z likanjem jezika, z bistrenjem uma in z blaženjem srca po dobrem berilu, napredek v cerkvenem in svetnem petji. Ako bodo moči dopuščale, predstavljale se bodo tudi primerne igre, slišali bomo pevске zборе in govornike. Zaradi tega lepega in koristnega namena pristojno društvu v začetku napisano ime. Posnamem še nekoliko točk, iz katerih morete spoznati, da odbor tega namena ni pustil izpred oči pri snovanju pravil. Časniki in muzikalije nasprotne verskemu čutu, uravi (lepemu vedenju) in ljubezni do naše ožje in širje avstrijske domovine, se ne trpe. Žgana pijača in kadenje nima prostora v društveni dvorani. Pohujšljive igre so izključene, nepoboljšljivi udi se izbrišejo. Kdor se odloči stopiti med pevce, mora redno dohajati k pevskim vajam, kakor tudi k petju v cerkev in v društveno dvorano, ako mu je le mogoče. Med službo božjo ob nedeljah in praznikih je dvorana zaprta.

Upati smemo, da pošteni in kršauski stariši ne dobijo povoda, skrbeti in pritoževati se, da društvo bi koma izmed družine škodovalo. Čustvo ima in zaupanje si hoče društvo pridobiti pri vseh dobrih občinarjih, ki tudi pokažejo, da niso zaspani za dobro stvar. Iz vseh peterih vasij lahko pristopijo udi, ker dovoljujejo pravila, da se časniki po gotovem redu tudi na dom nosijo. Potem, kaj pa je to, po mali enkratni vstopnini 50 kr. plačevati na mesec borih dvajset krajcarjev? Za to malenkost imel bo ud pravico priti vsak dan od 7. zjutra do 10. zvečer v o-miki posvečeno dvorano med poštene ljudi, bo čita-

leško 10, ako ne več, podučljivih in v sedanjem času tudi kmetu jako potrebnih časnikov, izmed katerih bi ga le eden najmanjši veliko več stal od tega, kar bo plačeval za vse vkup v društvu. Pri vsem tem ostane od njegovega doneska še nekoliko krajcarjev, da se nakupijo pevcem potrebne muzikalije in pripomore tako k božji časti, pospeševaje spodbudno cerkveno petje. Te male zneske si marsikateri ud prav lahko pri manje potrebnih ali celo škodljivih rečeh prihrani.

Volčani, brali ste v 48. št. „Soče“, kako so nas sosedne vasi prehiteli, veste, kakšno ugodno lego ima naš kraj! Veliko lahko še dosežete; samo združite se! V slogi, v društvu je moč!

Politični pregled.

Središče notranje politike je sedaj v deželnih zborih. O našem govorimo na drugem mestu, istrski je po hudih in ostrih napadih na italijansko večino, kateri je z nepričakovano osornostjo odgovarjal glavarjev podpredsednik Amoroso, že zaključen; v tržaški pa, kateri je ob enem tudi mestni zastop, vršile se bodo po dolgem protivljenji volitve prihodnji mesec. V kranjskem in štajerskem se nadaljujeta boja v narodnem oziru, v prvem toži še vedno manjšina 5 od sto, kako je to mogoče, da nima še večine, ter trdi, da se ji vsled tega krivica godi, v drugem pritiska se na slovensko stran na nečuten način. Neki poslanec psoval je slov. poslanca Vošnjaka tako, da ga je moral celo nemški glavar hudo grajati. Na Dolenjskem voljen je g. prof. Šuklje in to daje pogum kranjskim Nemcem, da še huje razsajajo v deželnem zboru. Sicer pa je vsakemu razumniku politika grofa Taaffeja gledé Slovencev jasna: De Pretis v Trstu, Kübeck v Gradci, na Koroškem Schmied-Zabierow in na Kranjskem narodni razdor. Najhujši boji so pa na Češkem, Nemci kar divjajo, da nimajo še večine v dež. zboru, da si je na Češkem ogromna večina češka; nobene prilike ne opustijo, da bi tega svetu ne objavili. Napadli so celo namestnika Krausa, ker je slednji, kakor se je sam izrazil, objektivni in gleda le strogo na to, da se nikomur krivica ne godi.

Na Ogerskem sprejeli so Madjari osnovo zakona, da se voli še le vsakih pet let v državni zbor. V Zagrebu pa se nadaljujejo boji narodnjakov proti neznosljivi sili madjaronov. Pri volitvi v sabor, katera je bila že razpisana in se je zadnji trenotek odpovedala le radi tega, ker ni bilo tačas upanja, da bi zmagali Madjari, voljen je bil vender narodnjak in neodvisen mož, Derenčin, z 9 glasovi večine pri vsem tem, da je vlada nepopisno uplivala na volilce.

Na zunanjem polji je še vedno središče vse politike naš jug. Premirje med Bolgarijo in Srbijo ni še sklenjeno, ker se nista mogla Srb in Bolgar med seboj porazumeti, a sestavljena je mednarodna komisija, katera je odpotovala 16. t. m. na bojišče, da uredi potrebno za premirje in potem tudi za stalni mir. Bode-li ta srečnejša nego konferenca v Carigradu, pokaže bodočnost. Tega se nadejamo.

Domače in razne vesti.

Poziv. P. n. gg. narečnike, ki so kaj na dolgu, prosimo, naj izpolnijo še pred koncem leta svojo dolžnost. Vse pa prosimo, naj nam tudi dalje ostanejo zvesti čitatelji in pridni plačevalci, da bomo mogli tudi od svoje strani zadostovati raznim dolžnostim. Prihodnja številka izide že v četrtek.

Vreme nimamo preslabo, ali nekoliko neuvadno bilo je nekaj dnij. Nismo bili vajeni takemu mrazu, kakršni je bil par dni. Zdaj je uže spet bolje, ker imamo jasno, vedno nebo, ne da bi bilo neprimerno mrzlo. Za zdrave ljudi in za zemljo so prav lepi dnevi. Naj bi tudi za praznike taki ostali, ako ne morejo biti prijaznejši.

Goriška čitalnica imela je pretekli torek zvečer izreden občni zbor. Potrdil se je račun za l. 1885, sprejel se je načrt, po katerem vzame čitalnica nekaj denara v najem, da napelje plin v dvorano, da pripravi oder in drugo, kar bo treba v novih prostorih. Dolg se bo poplačeval po malem in se splača popolnoma v 6 letih, ko povrne hišni gospodar stroške, katera bo imela čitalnica z napeljavo plina. Določili so se listi, katere naroči društvo za bodoče leto. Razen dosedanjih dobivalo bo tudi „Wiener Allgemeine

Zeitung,“ ki izhaja trikrat na dan, in pa „Unità cattolica,“ ki izhaja v Rimu. Berila torej ne bo manjkalo; naj bi tudi bralcev ne pogrešali.

„Slov. bralno in podporno društvo“ bo imelo prihodnjo nedeljo, 20. t. m. v svojih prostorih, za tak slučaj odmenjenih, to je v pritlični dvorani Marzinjeve gostilne (via Mercato, št. 12) svoj letošnji redni občni zbor po programu, ki smo ga že naznačili. Društveniki se uljudno vabijo, da bi se udeležili zbora v obilnem številu, da bi bil bolj zanimiv.

Božično drevo priredi se, kakor je bilo uže oznanjeno, v slovenskem otroškem vrtu v Gorici prihodnjo sredo popoldne ob 3 urah. Otroci se uže dolgo veselijo tega dneva in prijatelji otrok pomagajo k temu z radodarnimi doneski. Med darovalci nahajamo tudi dobrosrčne gospodične, ki so darovale nekaj v denaru, nekaj v blagu (ena 2 ruti in 6 zapestnic, druga 4 predpasnike). Hvala jim. Darovi se še vedno sprejemajo. Roditelji in prijatelji zavoda se vabijo k lepi slavnosti.

G. Vervega dobil je pravdo, katero je imel z goriškim magistratom radi hiše, katero namerava zidati ob cesti proti postaji. Mestno starešinstvo mu je bilo odbilo ugovor proti magistratovemu odloku, deželni zbor mu ga je odobril, in zdaj bo smel hišo zidati. Magistratovi estetikarji so se morali umakniti pozitivnemu pravu.

Bolška čitalnica bo imela svoj letošnji občni zbor 30. decembra t. l. Društveniki se vabijo, da bi se ga udeležili v obilnem številu, da bodo slišali odborovo poročilo in da bodo sklepali o čitalnični usodi za bodoče leto.

V **Podgori** bi bil nastal preteklo nedeljo kmalu velik požar. Ko je bilo ljudstvo popoldne v cerkvi zbrano in je bil g. vikar uže končal nauk ter je hotel začeti molitev, zasliši se pred cerkvijo krik, da gori, in vse je drlo iz cerkve. Blizu cerkve stoječ hram bil je na podu s se senom natlačen, v pritličnih prostorih je pa bilo sirče, ki je gorelo. Riterjevi gasilci bili so kmalu pri rokah, pomagalo je tudi ljudstvo in ogenj je bil v kratkem zaduščen, predno se je seno unelo, katero je ob eni strani, ob zidu uže plamen oblizaval. S tem bila je odvreneta velika nesreča. Uže pred enajstimi leti bil je ta kmet (goriški uršulink) pogorel in z njim vred njegov sosed. Vrlim gasilcem srčna hvala za hitro in zdatno pomoč.

Komensko „Bralno društvo“ bo imelo dne 20. decembra občni zbor, pri katerem se položi račun dohodkov in stroškov društvenih, kakor tudi na zahtevanje račun odborovega delovanja. Dalje se časniki naročijo in razprodajo na dražbi. Zdej moro tudi vsak društvenik staviti predloge, nasvete itd., o katerih potem večina odloči. Volil se bo tudi nov odbor za prihodnje leto.

Koboridska čitalnica bode imela 20. t. m. ob 2. uri popoldne svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu bode. 1. Volitev predsednika. 2. Volitev odbora. 3. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo. 4. Pregledovanje in popravljajanje društvenih pravil. 5. Nasveti posameznih udov.

Listnica uredništva. — Komur nismo mogli danes ustreči, upamo, da ustrežemo prihodnjic; torej potrpljenje.

Javna zahvala.

Podpisani štejemo si v dolžnost, zahvaliti se g. dr. Jožefu Gollmaier-ju, sedanjemu zdravniku v Kanalu, ker mi je rešil ženo, hčer in sina hude in nevarne bolezni angine difterike in s tem gotove smrti. Naj mu bo zavoljo tega tukaj izraženo zaslužen priznanje in najtoplejša zahvala, ter naj bo priporočen vsem, ki bi potrebovali zdravniške pomoči.

Pri Kobalarjih v kanalskem okraji, 12. dec. 1885.
KRISTIJAN VELUŠČEK,
veleposest. in podžupan.

EDINA
največja in najnovejša
KROJAČNICA
in
ZALOGA
vsakovrstnega sukna ter gotove
obleke za gospode vsakega stanu
pri
MARTINU POVERAJI
v Gorici na Travniku
poleg kosarne.
Naročbe se hitro in lično izvršujejo po
najnovejšem kroji in poštenih ceni.

Razpis službe.

Za šolo v Flejani sprejme se koj učitelj ter imenuje začasno.

Dohodki so gl. 400 letne plače — gl. 30 opravilne doklade — in gl. 100 stanarine.

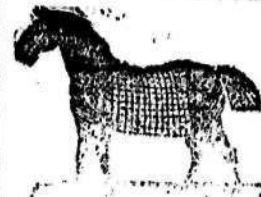
Prosilci naj vložijo prošnje pri c. k. okrajnem šol. svetu v Gradišči najdalje do 31. dec.

C. K. OKR. ŠOLSKI SVET V GRADIŠČI,
8. decembra 1885.

Nič več odlašati.

Svetovno znano žebrake, katere som na nekoj dražbi kupil za polovico pravo vrednosti in so jli vsled objave že mnogo pokupili iz vseh delov sveta, prodajom, dokler jih je kaj, po

samo gld. 1.40
jako dolge, zelo debele in široke
neraztrglijive
žebrake



z barvastimi krajci, debele kakor deska; 180 cm. dolge, 130 cm. široke z različnimi krajci, jako debele, zares neraztrglijive, la. baže po gold. 1.70, najboljšo bažo jako fino pa po gld. 1.95.

Nadalje jo še v zalogi:

500 dvanajstle rumenih kosmatih
bjakarskih plah,

s 6 razno barvanimi programi in krajci, kompletnih, jako finih, samo po gld. 2.80; 195 cm. dolge, 130 cm. široke po 2.75 gl. in 195 cm. dolge ter 155 cm. široke, prav fine, po 3 gld. kos. Posebno priporočati izvoščkom. Nadalje imam za razprodajo:

400 posteljnih odev

iz najfinjšo burett-avilo v voličastih barvah, rdečih, modrih, rumenih, zelenih, pomorancastih, pregaatih, dosti dolgih za vsako posteljo po gld. 3.50, dvojica samo gld. 6.50.

Na stotino zahval in opetovanih naročil od narodajnih osov, izmed katerih nekatero objavim.

Gospodu J. H. Rabinowicz-u na Dunaji.

Naročam s tem 150 konjskih plah, 180 cm. dolgih, 130 cm. širokih, kakor prejšnje, po ceni 1 gl. 75 kr. proti plačilu v gotovini ter prosim nemudno rešitev.

Občirako predstojništvo: St. Pöthen.

Za župana: občinsko starešinstvo.

Gospodu J. H. Rabinowicz-u na Dunaji.

Z ozirom na plah, poslano na ogled, Vas prosimo, da nam pošljete popolno enake vrste 60 kosov nemudoma ter se znamujemo, pričakujoči račun.

Troppauer Zuckerraffinerie-Aktiengesellschaft

A. v. Jutrzenka.

1295. Chorostkow, 8. novembra 1885.

Gospodu J. H. Rabinowicz-u na Dunaji.

Pošljite pod naslovom: Excell. grafi. Siemienki'sche Güterdirection in Kopeczynio, postaja Chorostkow, še 30 plah konjskih po 1 gl. 75 kr. ena.

Spoštovanjem W. Fryer, konjar.

Also-Alapp, november 1885.

Gospodu J. H. Rabinowicz-u na Dunaji.

Pošljite proti poštnemu povzetju gosp. Benediktu Sluha-i, pošta Czezo, 12 plah po 1 gl. 95 kr., kakor ste poslali meni, potem gosp. Ignaciju pl. Kollerju 4 plahie iste vrste in slednjic na moje ime 2 enaki in 2 plahie za razvoške ter 3 avilone plahie.

Spoštovanjem

Adam pl. Salomon, k. ogerski husarski stotnik.

Razpošilja se proti plačilu ali povzetju.

Naslov: Webwaaren-Manufactur

J. H. Rabinowicz

Wien, III. Bez., Hintere Zollamtsstrasse Nr. 9.

POTNIKE IN BLAGO
spravlja v
Ameriko

najbolje in najceneje
Arnold Reif, na Dunaji, I. Kolowratring h. št. 9
(Najstarejša firma te vrste.)

Iščem

in vsprejemem takoj za svoje prodajalnice z mešanim blagom ŽENSKO, zmožno slovenskega jezika v branji i pisavi in večšo v šivanji perila.

Prednost imajo tiste, ktere morejo položiti 100-200 gold. kot varščino.

Hinko Grabrijan,
trгоvec v Vipavi.